PROVINCIAL LIBRARY MANITOBA

ВІСТИ КОМПАРТІЇ КАНАДИ.

Виборча кампанія.

Виборча кампанія оживила робітничий політичний рух в цілій Канаді і дала нагоду для жвавішої праці Комуністичної Партії. Цею нагодою покористувалися всі рухливі партійні групи, щоб розвинути ширшу агітацію і пропаганду. Особливо енергійну працю повели партійні групи в тих місцевостях, де поставлено робітничих кандидатів. У всіх тих місцевостях комуністи виявилися найживішим і керуючим елементом.

Для вияснення теперішньої політичної ситуації в Канаді і становища К. П. К. у цих виборах, Центральний Виконавчий Комітет партії присвятив цій справі цілий, побільшений, останній партійний бюлетин, та наказав партійним групам його уважно простудіювати. Крім цего Ц. В. К. видав виборчий маніфест Комуністичної Партії Канади і дві окремі летючки — одну про конституційне питання, а другу про соціяльне законодавство і сенат — для загального розповсюднювання серед робітників і фармерів.

Комуністичні кандидати.

Між робітничими і фармерськими кандидатами є шістьох членів Комуністичної Партії Канади. Товариші Дж. МекДоналд, в Торонто, А. Е. Смит, в Тондер Бей, Дж. Лейкман, в Едмонтоні, др. В. Дж. Корі, у Венкувер, чотири члени К. П. К., номіновані Канадійською Партією Праці, т. К. Акселсон, в Медісін Гет, номінований фармерською організацією Ю. Ф. А., а т. М. Бюгей, в Монтреалі, номінований Комуністичною Партією Канади. Наша партія, притримуючися політики єдиного фронту, ніде не ставила своїх окремих кандидатів, але предкладала їх на конвенціях Канадійської Партії Праці. На тих конвенціях, крім лейборитських кандидатів, номіновано також вище згаданих наших товаришів. З рамени Ю. Ф. А. теж поставлено одного комуніста. Тільки в Монтреалі наша партія мусіла поставити свого окремого кандидата, бо в провінції Квебек на останній конвенції тамошньої провінціональної секції Канадійської Партії Праці виключено було комуністів з тої організації. До того Партія Праці в Монтреалі не ставила ні одного свого кандидата, отже Комуністична Партія поставила там т. Бюгея.

Що роблять наші партійні групи.

Після неповної ще реорганізації нашої партії на основі фабричних, вуличних і територіяльних груп, так Центральний Виконавчий Комітет, як і головні язикові Агітпропкоми отримують задовольняючі і незадовольняючі звідомлення про працю партійних груп. Одні звідомлення кажуть, що реорганізація партії приносить корисні наслідки, а в других товариші нарікають, що від часу реорганізації вони нічого робити не можуть. В деяких місцевостях реорганізація виявилася корисною і зразу дала корисні наслідки, а в инших допровадила до стримання партійної активности.

Досвід виявив, що реорганізувати партію на групових основах не так легко, коли хочеться зберегти, а то й побільшити її працездатність. В індустріяльних центрах зробили це лекше і працю груп там тормозить лише звичка до старої форми організації і старих методів праці. Але в Канаді тих індустріяльних центрів не багато. Канадійські умови вимагають дуже осторожного підходу до цеї справи, на що Ц.В. К. нашої партії звертав увагу.

Але найбільшою перешкодою в праці груп є таки недбайливість і нехотіння до ведення роботи новим способом. Бувають випадки, що після сформування груп члени не збираються на групові засідання і нарікають, що цему винна реорганізації партії. До відділу, де приходила на збори вся громада членів і членкинь партії з цілого міста, вони вчащали, бо туди якось "тягло"... А на засідання групи, на якому має зібратися кілька, або кільканайцять членів і членкинь, їм чомусь не хочеться приходити. З цим треба боротися. Треба випробувати нову форму організації і нові методи в практичній праці, а тоді вже говорити про їхню придатність і практичність, або непридатність і непрактичність в тутешніх умовах.

Справа реорганізації партії, звичайно, у нас ще не закінчена і про ню доведеться ще чимало говорити. Вона зовсім певно буде одним з найважливіших питань, що над ними доведеться застановлятися на нашій слідуючій конвенції. Але ми мусимо на досвіді, в практичній роботі пізнати її вартість.

Для того, щоб зазнайомити товаришів, як і котрі українські групи та агітпропкоми провадять свою працю, я подаватиму короткий зміст іхніх звідомлень, присиланих до Головного Українського Агітпропкому. Кожна українська партійна частина і кожний український місцевий агітпропком повинні ці звідомлення посилати регулярно, кожного місяця. Огляд діяльности наших груп і агітпропкомів почнеться в слідуючих "Вістях Компартії Канади".

М. Попович,
секретар Головного Укр. Агітпропкому К.П.К.

Торонто, 10. вересня 1926.

ЧЕРВОНІ ФРОНТОВИКИ В НІМЕЧЧИНІ.

Часто читачам приходиться стрічатись на сторінках робітничої преси з новинками, в яких говориться про німецьких червоних фронтовиків.

Червоні фронтовики в Німеччині, це є комуністичні загони, що своєю будовою, уніформами, вишколеністю мають мілітарний характер, це є робітнича червона гвардія. По німецьки називаються вони "Poten Frontkaempferbund". Зброї вони не носять, бо певна річ, що уряд Гінденбурга цего їм не позволить, але вони вчаться всіх військових вправ так само, як жовніри, бо на ділі вони є свідомими жовнірами робітничої кляси, що вчаться військового ремесла не для імперіялістичної війни, але для клясової.

У всяких робітничих маніфестаціях, на комуністичних мітінгах вони ведуть охоронну службу, при всяких страйках і ріжних спорах між капіталом і працею вони все є впереді, на фронті клясової боротьби.

Головну кватиру мають вони в Берліні в центрі міста. Карл Лібкнехт — це їх ідеал боротьби. Вони є продовженням Лібкнехтових червоних спартаківців, лише більш вишколені, краще організовані, дисциплінновані. Складаються вони з робітничої молоді. Головним їх основателем тепер є комуніст Ернест Тельман, який кандидував на президента республіки разом з Гінденбургом. Командантом червоних фронтовиків є Вілі Лео (Leow); невтомній енергії якого завдячують фронтовики свій розвиток.

Ця армія червоних фронтовиків є поширена по цілій Німеччині, у всіх індустріяльних осередках. Організована вона чисто по військовому: в компанії, баталіони, полки. Підчас недавньої комуністичної демонстрації в Берліні за розвязанням парляменту на чолі демонстрації йшло 20,000 червоних фронтовиків, йшли полками з власними прапорами й орхестрами на чолі, а над головами демонстрантів літав їх власний аероплян. Очевидець описує, що підчас цеї демонстрації він не бачив ні одного поліцая й проте порядок був взірцевий.

В першотравневій параді в Берліні взяло участь в повних уніформах 70,000 червоних фронтовиків із загальної 100-тисячної армії.

Ця армія має свою жіночу секцію, яка при кожній параді чи демонстрації бере участь з своїми відділами амбулянсів і в уніформах сестер-милосердя. Так само має секцію молоді. На своїх прапорах, на поясах, на нараменниках, на амбулянсах є відзнаки червоних фронтовиків — стиснені руки.

Червоні фронтовики мають свій орган "Die Pote Front", який розходиться у величезній скількости примірників.

Робітництво всюди вітає червоних фронтовиків бурливими овоціями, а буржуазія ненавистю. Часто приходить до боротьби між червоними фронтовиками а фашістською гвардією, якій уряд Гінденбурга не забороняє носити зброю, або дивиться на це крізь пальці.

Червоні фронтовики в Німеччині є тепер червоною робітничою гвардією, є першими революційними загонами майбутньої великої червоної армії німецького пролетаріяту.

ВІДРОДЖЕННЯ СВЯЩЕННОГО СОЮЗА У ФРАНЦІЇ.

Новий священний союз, як і під час війни, склався навколо Пуанкаре. Бріян, повалений частиною голосів групи Пуанкаре — Морен, бере в ньому участь. Тард'е енергічно активна людина старої групи Клемансо, Тард'е — прибічник певної велико-капіталістичної групи, Тард'е замішаний у спекуляціях Гоко-Санка, Тард'е, що спекулював на незалежности Франції від Америки, щоб поставити попередній кабінет Бріяна в скрутне становище, він бере в ньому участь. Еріо, сприяючи повваленню Бріяна й Кайо, залишаючи місце президента в палаті, щоб врятувати поставлену під небезпеку конституцію, теж бере там участь на дуже скромній посаді — міністра громадських робіт.

Хто-ж віддав свої голоси за відродження священного союза навколо Пуанкаре?

Це була фракція Еріо, що мавши більшість у радикальній та радикально-соціялістичній партіях, про людське око стояла в опозиції до священного союза під покришкою лівого блоку. Еріо, підчас останньої міністерської крізи, отримавши доручення скласти міністерство, чи-ж не звернувся він впрост до Пуанкаре і групи Морена, перш ніж зневіритися в успіхові своєї місії.

Це була також соціялістична партія, що на свому з'їзді в Клермонті приобіцювала устами Блюма й Поля Фора підтримку кожному міністерству, що зробить які-небудь уступки соціялістичній партії.

Священний союз капіталізму навколо Пуанкаре створюється на пляхом росподу старих угруповань і старих традиційних партій.

Лівий блок не лише сам роспадається, а навіть партії, що його утворюють, стоять на шляху до роспаду.

Партія радикалів та радикалів-соціялістів складається з групи Кайо, що була повалена групою Еріо. Туди-ж входить і група Франкліна Буйона, що першим з лав радикалів був у священному союзі.

Соціялістична партія складається з правого крила Реноделя і Поля Бонкура, що хоче ввійти до священного союза; з групи центра, що пристосовуючи формулу Блюма і Поля Фора в Клермонті, хоче підтримувати його і, нарешті, лівої групи, що на нагнітання зрадикалізованих робітників намагається стати до нього принаймні в парляментську опозицію. Хіба не говорилося про згоду між Пуанкаре і Полем Бонкуром, щоб ввести до складу міністерства представника реформістських профсоюзів? Чи не говорять про створення шляхом росколу окремої партії з правої частини соціялістів, підтриманої реформістськими профсоюзами?

Міністерство Пуанкаре, Бріяна, Тард'е, Еріо провадитиме безперечно політику Кайо, що буде льояльною супроти нового священного союза, як була вона льояльною і супроти старого союза підчас війни, що, зрештою, Кайо особисто зовсім не пошкодило. Цей новий кабінет безперечно прийме плян експертів і ухвалить ратифікацію угоди з Англією та Америкою.

Ми вже бачимо зріст спротиву з боку робітничої кляси, чиї очі роскрилися і чия воля виявляється в що раз то більшому страйковому русі.

Більше ніж будь коли ми повинні протиставити священному союзу капіталістів організацію єдиного протикапіталістичного фронту, що під проводом пролетаріяту буде противитися погіршенню умов життя робітничої кляси.

Питання: яка кляса заплатить — звязано з методою відбудови господарства, зруйнованого війною.

Як-що капіталісти примусять платити трудящих, то вони відбудують капіталістичне господарство.

Коли-ж трудящі маси, скупчившися біля свого основного ядра — революційного пролетаріяту — поведуть боротьбу за те, щоб платили капіталісти, вони безпосередньо стануть до боротьби за владу — за знаряддя до поступової відбудови соціялістичного господарства.

Ось чому в своїй щоденній боротьбі за єдиний протикапіталістичний фронт ми повинні безнастанно вказувати масам шлях до робітничо-селянського уряду.

Альберт Трен.

РІЖНІ ВІСТИ

ПРИСЛУГА.

В Амстердамі, в Голяндії, показували радянський фільм, "Броненосець Потьомкін", але коли в порт прибули англійські кораблі, то влада заборонила показувати фільм, щоб англійські матроси не могли побачити забороненого в Англії фільму.

ПИСЬМЕННИК ПШИБИШЕВСКІ В НУЖДІ.

Великий польський письменник Пшибишевскі, який живе у великій нужді, в листі до польського товариства в Шікаго пише з Польщі таке:

"Ніякий видавець нічого не купує, бо нічого не продає — і тому я попав у становище, з якого не мав ніякого виходу, а не можу собі уявити, що зробив-би, як-би не ваша шляхетна ратункова акція... Нині, коли в Польщі дуже важко позичити 10 злотих, трошки гроша, щоби можна підратувати сильно надшарпане здоровля..." і т. д.

ОХОРОНА ПАМЯТНИКІВ МАТЕРІЯЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ.

Краєва інспектура охорони памятників матеріяльної культури в Київі порушила перед окружним виконавчим комітетом питання про неодмінну потребу ремонту будинків історичного значіня. Численні історичні памятники за імперіялістичної війни та революції зовсім занепали; деякі знаходяться в катастрофічнім стані. Насамперед краєва інспектура вважає за потрібне роспочати ремонт Золотої брами та Андріївської церкви.

ОСТАННЄ ДЕСЯТИЛІТТЯ УКРАЇНСЬКОЇ КНИГИ (1913—1923 р.р.)

Під такою назвою відомий український бібліограф Іван Калинович прочитав реферат на IV. міжнароднього конгресі бібліольогів і бібліотекарів, що недавно закінчився в Празі.

В тому рефераті подав докладчик історію розвитку української книги в добу воєнного лихоліття і революційних переворотів, умови українського друкованого слова (цензурні переслідування, фінансова криза, недостача українських друкарень і книгарень, на котрі не можна добитися дозволу в польській державі, і т. ин.) Далі референт подав методи своєї праці, при помочі яких зібрав статистичний матеріял за роки 1914—1924. По його обчисленню вийшло за той час 8,259 видань-назв, з чого на **Радянську Україну припадає 5,559 книжок-видань.**

З черги референт перейшов поодинокі роки у розвитку українського друкованого слова, характеризуючи поодинокі ділянки книг та подаючи їхню скількість; до того ланцюга цифр подано досить просторі коментарі.

На закінчення дав референт статистичне зіставлення всеукраїнської книжкової продукції за весь час існування друкарського станка на українських землях, себ-то від 1491 року по кінець 1925 р.

ЕКСПЕДИЦІЯ ДОСЛІДНИКА КОЗЛОВА В ПУСТИНІ ГОБІ.

Мандрівець Козлов з невеличкою партією вирушив на верблюдах в середину пустині Гобі-Гара-Готі. Маршрут туди і назад досягнув майже півтори тисячі верстов. Ватажок племени Торгутів та торгутська людність памятаючи про допомогу, одержану від Козлова, коли цей раніш відвідував Гара-Гото, приязно вітали експедицію.

На одній з верховин Богдо (монгольський Алтай) Козлов відкрив багатий стародавній мавзолей ханів, що з нього видно околиці на сотні верстов. Експедиція всіми сторонами досліджувала озеро й сумежний масив Богдо. В горбі знайдено нові форми останніх хребетних тварин. Останні розкопки Гара-Гото (зафіксовані на фотографічних рисунках і планах руїн) доповняли перші видатні відкриття Козлова, здобуті у мертвому місті Гара-Гото в 1908—1909 р.р.

"Англійське товариство апаратів бездротного телефону" робить спроби з новим телефоном; що дає можливість розмовляти з пасижирами пароплавів, які перебувають на морі.

ПЕТРО ВАНЧЕНКО.

ШАХТЯР.

(Докінчення.)

Андрій ходив сумний, скрізь шукав Оришку й зовсім забув про сон.

Довгими ночами, перекочуючись на твердих дошках, він бачив її, як вона весела й рухлива відкочувала важкі вагончики від шахти, або весело реготала над ним. Йому тоді ставало жарко, він схоплювався, скручував товсту цигарку й починав немилосердно обпльовувати долівку.

А ранком, зустрівши її біля шахти, він мовчки, з сумом оглядавсь на неї, зітхав не гірше першого любовника на аматорській сцені й зі злістю, важко ступаючи, ставав на кліть.

Шахту він не любив давно. Не любив її й боявся її темних очей, а зараз ще й проклинав, бо вона стала на його шляху до Орищиних очей.

Я не пишу про Оришку, бо хочу розповісти про Андрія, але повірте мені на слово, що вона хороша. Хороша, остільки, що Андрій охоче проміняв-би двадцять шахт з посьолками тільки на двоє очей.

Увечері вони ще зустрічалися в клюбі. Але тут Андрій умів тільки добре дивитись на неї. Коли-ж підходив, щоб пожалітись на свою нудьгу, то розгублював слова й хвилювався, а чув від неї чітко і бачив у її очах оте старе — про шахту і степи.

Але з часом чомусь і Оришка загубила свій веселий сміх. Чи уїдливе Андрійове зітхання, чи може що инше трапилося, але коли він піднімав на неї вогкі очі, вона починала вже нервуватись, гнівно обсмикувала свою хустку й, обдаруавши його якимсь незрозумілим поглядом, тікала від нього.

Та Оришка тільки тікала, а Андрій стогнав, марнів, ковтав зараз у груди по кубічному метрові повітря, а до того почали ще з нього глузувати в посьолкові, що ніби в нього зачуманіло в голові.

Говорили просто, що Андрій утьопався в Оришку, а вона кепкує з цього.

І тяглось це довго, дні й місяці й може протяглося-б ще довше, коли-б Андрій та не наважився остаточно поговорити з Оришкою й дізнатися в-останнє за свої зітхання. Принаймні, сам він говорив, що це було причиною, а не щось друге.

Порішив він це в одну безсонну ніч, під драним піджаком.

— Або так, або инак, — говорив він сам собі на ранок, — а щось вона мені та скаже.

Того дня він пішов до шахти на пів години раніше, але хтось, чи щось було в змові проти нього, бо пів години пролетіло, Оришка не прийшла, чи запізнилась і йому доведося спускатись в шахту так і не дізнавшись того ранку про долю його зітхань.

Він став на кліть ще лютіший, ніж що-дня, лаяв шахту, лаяв вагончики, лаяв насип біля шахти, на якому не довелося сьогодні побачити Оришку. І лише в темному штрекові, йдучи вже в забой та, зустрічаючи сірі свічки*), що підморгували йому, як добрі знайомі, він трохи охолов. А спускаючись по схилу й пізнаючи знайомі повороти до своєї печі, він зовсім заспокоївся.

В забої він працював мовчки. Двох товаришів його, що працювали в тій самій печі, глузували з нього, розпитували про Оришку, але він не чув тих розмов напівголий лежачи, зі злістю довбав кайлом тверду вугляну стіну.

В забої було тихо. Чути було тільки, як десь струмочками вирівалась вода та тонко дзвенів страшний газ, вириваючись з обіймів чорної твердої маси.

*) Дубові підпори, що держать стелю штрека.

Андрій любив цю тишу — й завжди, дослухаючись до неї, думав про свої степи, що залишив їх тільки на короткий час, щоб заробити грошей на хазяйство та потім повернутися до них на завжди.

Він зітхнув і сів. В забої було душно й боліла голова. Він витер рукою лоба, витяг кисет, щоб закурити, але згадавши, що десятник попереджав ще зранку, що сьогодні в цьому штреков багато газу, заховав його — взявся за кайло.

Знову застогнала тверда стіна й знову покотилися степи і полетіли в голові думки, про шахтярський гонор Оришки.

Але не довелось тоді Андрієві розвязати це питання.

Щось несподіване, гуркотливе ввірвалось в шахту, в забій, в Андрійове життя й перевернуло все до гори ногами.

В той момент, коли Андрій кінчав підробляти піддашки в своїй хаті й бачив вже на тих піддашках свою Оришку, несподівано десь у штрекові загремів страшний грім.

Всі схопилися. На один момент Андрій забув степи й Оришку, знаючи вже з досвіду, що значить такий грім. Він хотів бігти. Та саме вже загреміло вдруге.

Хтось вигукнув, хрипло, злякано:

— Вибух!

Погасли ліхтарі. Щось тверде вдарило Андрія по голові і він упав. Пробігла тільки думка: "Не вспів поговорити з Оришкою"....

А пять хвилин пізніше, коли до шахти вітром летіла команда ратувати, упала з насипу Оришка прямо під машину, що подавала в гору важкі вагончики.

Кожуть, що тоді якийсь шахтяр горласто прокричав:

— Вибух на схилі, в районі лівих штреків!...

Там працював сумний хлоп'як.

Прокинувсь Андрій на рудничому дворі. Він потяг повітря носом, почув гострий запах вугілля й чомусь засміявся.

Поряд з ним лежали двоє товаришів. Біля них клопотався лікар.

Оддаль на шматкові породи сиділа Оришка з перевязаною рукою.

Андрій закрив одно око й чомусь не повірив. А потім моргнув другим і сказав:

— Так, через що?

А вона чомусь відповіла:

— Ум—гу...

Тоді він вдруге:

— Так як-же?..,

— Хоч в степи... хоч куди хочеш... — ховаючи очі в землю, ніжно проспівала Оришка.

Андрій здригнув, глянув на неї вже обома й весела, радісна усмішка заворушила його губи. Але раптом він згадав вибух і йому стало сумно. В уяві пробігли темні штреки й такі милі сірі свічки.

Він підвів голову й поглянув в бік шахти, так, як моряк в-останнє дивиться на своє море.

На лиці у нього відбилася боротьба радости з сумом похорон наче дорогого тварища.

Він знову ліг і намагався заплющити очі. Поруч хтось застогнав; тоді він ще здригнув, схопився, наче шершень укусив його за носа й дико закричав.

— Що?... До чорта всі степи, тут зостанемось! Га? Шахтяр тепер я, чи ні?

Оришка розплющила свої очі і лоб її заграв гармонійкою зморщок здивування. Вона йшла до нього — не стрималась від такої несподіванки, тільки щоки зашарілися червінцем. Вона очима відповідала йому — що він тепер шахтяр.

А на Андрійовому запиленому їдким вугляним пилом лиці сміялися білі, виточені зуби з-під сухих губ. Сміялися переможне і радісно.

ЧИ ВИ ВЖЕ ЧИТАЛИ

найновішу книжку відомого робітничого письменника
М. ІРЧАНА

КАРПАТСЬКА НІЧ

що недавно вийшла з друку? Якщо немаєте її ви самі, або ваші знайомі, то постарайтеся купити, а будете мати корисну книжку в хаті. Не тратить вона вартости навіть тоді, як ви перечитаєте її. Це довша повість з воєнних часів в Галичині і з життя робітництва в Америці. Коли читаєте, то не можете так довго відірватися від книжки, доки не перечитаєте до кінця.

Письменник М. Ірчан сам пережив війну і вірно описує всі ті страшні події в старому краю. Читаючи "Карпатську ніч" ви рівночасно багато вчитеся і то в найбільш приступний спосіб, бо ціла книжка написана незвичайно зрозумілою мовою. Надрукована вона на найкращому папері, окладинка з артистичним малюнком в двох кольорах.

Купіть, а ніколи не пожалуєте! Розповсюднюйте скрізь цю книжку.

ЦІНА 50 ЦЕНТІВ ЗА КНИЖКУ.

Замовлення з грішми посилати на таку адресу:

Ukrainian Labor News
Cor. Pritchard & McGregor
Winnipeg, Man.

Не забувайте про пресовий фонд одинокої української робітничої газети в Канаді!